

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Σχολή Ιστορίας & Μετάφρασης - Διερμηνείας

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

Μετάφραση και σχολιασμός τριών κειμένων του James M. Dorsey και ένα του Tarek Osman, με θέμα την πολιτική, την θρησκεία και την οικονομία στην Μέση Ανατολή

ΕΚΠΟΝΩΝ:

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ξ2017058

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ :

ΛΙΒΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΕΡΚΥΡΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

Τίτλος: Μετάφραση και σχολιασμός τριών κειμένων του James M. Dorsey και ένα του Tarek Osman, με θέμα την πολιτική, την θρησκεία και την οικονομία στην Μέση Ανατολή

Περιεχόμενα

Πρόλογος	4
1. Μεταφράσματα	5
1.1 Hosni Mubarak – Τέλος εποχής ή παρατεταμένη κληρονομιά;	5
1.2 Αλλαγή νοοτροπίας απέναντι στη θρησκευτικότητα: Ένα δίκοπο μαχαίρι για τους Άραβες ηγεμόνες	8
1.3 Οι εύθραυστες σχέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων δημιουργούν αβεβαιότητα στη Μέση Ανατολή.	12
1.4 Η οικονομική κρίση επιδρά ελάχιστα στις δαπανηρές φιλοδοξίες του Mohammed bin Salman	16
2. Πρωτότυπα.....	20
2.1 Hosni Mubarak - Passing of an Era, or Lingering Legacy?	20
2.2 Changing attitudes towards religiosity: A double-edged sword for Arab rulers.....	22
2.3 Fragile Big Power Relationships Add to Middle Eastern Uncertainty	25
2.4 Economic Crisis Does Little to Dampen Mohammed bin Salman’s Pricey Ambitions	28
3. Μεταφραστικός Σχολιασμός.....	32
3.1 Εισαγωγή.....	32
3.2 Ανάλυση κειμένων-πηγή.....	32
3.2.1 Είδος κειμένων	33
3.2.2 Λειτουργίες κειμένων	33
3.2.3 Σκοπός ΚΠ	33
3.3 Σύγκριση ΚΣ με ΚΠ.....	34
3.4 Μεταφραστικά προβλήματα και αντιμετώπιση	35
3.4.1 Πολιτισμικά προβλήματα	35
3.4.2 Πραγματολογικά προβλήματα.....	35
3.4.3 Γλωσσικά Προβλήματα	36
4. Επίλογος.....	38
Βιβλιογραφία και Ιστογραφία.....	39
Μεταφραστικά Εργαλεία	41

Πρόλογος

Το παρόν αποτελεί Πτυχιακή Εργασία του Κωνσταντίνου Κωστόπουλου, προπτυχιακού φοιτητή του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και αποτελείται από τέσσερα κείμενα, τρία του James M. Dorsey και ένα του Tarek Osman, με θέμα την πολιτική, την θρησκεία και την οικονομία στην Μέση Ανατολή. Όσον αφορά το επικοινωνιακό πλαίσιο να σημειωθεί ότι πρόκειται για μετάφραση από την αγγλική γλώσσα προς την ελληνική και τα κείμενα αποτελούν δημοσιογραφικά άρθρα τα οποία έχουν αναρτηθεί σε συγκεκριμένα ιστολόγια. Η επιλογή του θέματος βασίστηκε στο ενδιαφέρον για την διερεύνηση των πολιτικών, θρησκευτικών, οικονομικών και διπλωματικών συγκρούσεων στην Μέση Ανατολή, αφού σαν περιοχή αποτελεί κοιτίδα ενδοκρατικών και διακρατικών αντιπαραθέσεων λόγω τόσο της ενεργειακής της βαρύτητας, όσο και των υδάτινων πόρων που βρίσκονται εκεί. Επιπρόσθετα, θα ερευνηθεί κατά πόσο η τεχνολογία, η παγκοσμιοποίηση, η πανδημία Covid-19 καθώς και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες συμβάλλουν στην όξυνση ή την ελαχιστοποίηση των συγκρούσεων αυτών. Στόχος είναι να απαντηθούν ζητήματα που σχετίζονται με την δράση και την συμπεριφορά του μεταφραστή, όταν πρόκειται να έρθει αντιμέτωπος με θέματα που παρεκκλίνουν από τον πολιτισμό του και την πολιτική αντίληψη της χώρας του. Στην συνέχεια, ακολουθούν τα μεταφράσματα των κειμένων, τα πρωτότυπα κείμενα και ο μεταφραστικός σχολιασμός.

1. Μεταφράσματα

1.1 Hosni Mubarak – Τέλος εποχής ή παρατεταμένη κληρονομιά;

25 Φεβρουαρίου, 2020

Του Tarek Osman

Ένα απόγευμα του Αυγούστου το 2014, ο πρώην πρόεδρος Hosni Mubarak, καθισμένος σε ένα “κλουβί” σε ένα δικαστήριο του Καΐρου, αρνήθηκε τη συνενοχή στη δολοφονία πάνω από 800 διαδηλωτών στην εξέγερση της Αιγύπτου το 2011. Αυτή η μαρτυρία, η οποία μεταδόθηκε ζωντανά από την τηλεόραση, ήταν η τελευταία λέξη του Mubarak για τον αιγυπτιακό λαό. Στα πεντέμισι χρόνια που πέρασαν και οδήγησαν στο θάνατό του στις 25 Φεβρουαρίου 2020, ο Mubarak ήταν σιωπηλός λόγω γηρατειών και ασθένειας.

Για πολλούς, τα γεγονότα και οι εξελίξεις έχουν ξεπεράσει τη βασιλεία του και τον έχουν καταστήσει κατάλοιπο μιας εποχής που τώρα φαντάζει μακρινή. Και όμως, ο Μουμπάρακ ήταν πάντα εκεί, στο παρασκήνιο, όχι ως άτομο, αλλά ως κατώφλι σε ένα παρελθόν για το οποίο οι Αιγύπτιοι αισθάνονται εντελώς διαφορετικά.

Στη γλώσσα και στον τόνο του σε αυτά τα τελευταία λόγια το 2014 ο Μουμπάρακ δεν ζήτησε συγχώρεση ούτε συμπόνια. Διαβεβαίωσε ότι κατά την διάρκεια της θητείας του εξυπηρέτησε και προστάτεψε την Αίγυπτο για περισσότερα από εξήντα χρόνια. Χαρακτήρισε επίσης τον εαυτό του ως έναν στοργικό, δυνατό και δίκαιο πατέρα: ο οποίος ανυψώθηκε πάνω από την μοχθηρία εκείνων που τον “σπίλωσαν” και απέρριψε την αγνωμοσύνη εκείνων που ξέχασαν τι είχε κάνει για τη χώρα.

Αυτή η έννοια της «πατρότητας» είναι βαθύτατα προβληματική για ένα ευρύ τμήμα νεαρών Αιγυπτίων και Αράβων σε ολόκληρη την περιοχή. Ο τόνος του Μουμπάρακ σε αυτά τα τελευταία του λόγια στο Ανώτατο Δικαστήριο το 2014, μια αίσθηση ανώτερης γνώσης και η εικασία βαθιάς σοφίας ήταν εξαιρετικά απωθητικά για πολλούς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μεγάλες ομάδες Αιγυπτίων, κάτω των 35 ετών, πίστευαν ότι η κληρονομιά του ήταν κατά κύριο λόγο μια σειρά αποτυχιών στις οποίες δεν συνέβαλαν, αλλά ωστόσο ζούσαν τις συνέπειες. Από την άποψη αυτή, η επανάσταση του 2011 ήταν στον πυρήνα της, μια έκφραση θυμού, μια απόρριψη των δομών που πολλοί της νέας γενιάς θεωρούσαν υπεύθυνες για τις δυσκολίες που αναγκάστηκαν να υπομείνουν.

Αυτό αποκαλύπτει μια από τις σοβαρές ρωγμές στην Αίγυπτο και σε ολόκληρο τον αραβικό κόσμο την τελευταία δεκαετία. Σε αντίθεση με τους νέους, υπήρχαν άλλοι, μια άλλη μεγάλη ομάδα, σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, που αποδέχονταν αυτόν τον ισχυρισμό περί «πατρότητας». Έχοντας γίνει μάρτυρες της οικονομικής ύφεσης, των απειλών για την ασφάλεια και των χαοτικών καταστάσεων που είχαν κατακλύσει διάφορα μέρη του αραβικού κόσμου την τελευταία δεκαετία, αυτή η ομάδα ήθελε την επιστροφή στην πεπατημένη πολιτική, στην οποία βασίζεσαι σε ένα ισχυρό κράτος που αναλαμβάνει την ευθύνη των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων καθώς επίσης και των προκλήσεων ασφαλείας.

Αυτοί ήταν η πλειοψηφία που ήθελαν να νιώσουν προστατευμένοι με τη θερμή πεποίθηση ότι μια ισχυρή, δυναμική, ενημερωμένη και εθνικιστική ηγεσία θα φροντίσει για τα οξυμένα προβλήματα που τους περιβάλλουν. Αυτή η ομάδα ήθελε ένα πνευματικό καταφύγιο αφότου είδε το χάος που κατέστρεψε την περιοχή πιστεύοντας ότι η αστάθεια από το 2011 και μετά ήταν έργο προδοτών, αλλοδαπών, ή παραπλανημένων - ίσως στην καλύτερη περίπτωση, ιδεαλιστικά αφελών - νέων. Ένωσαν ότι το παρελθόν ήταν σε μεγάλο βαθμό ευχάριστο, και έτσι θα μπορούσε να καθοδηγήσει το μέλλον. Αυτή η πεποίθηση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους ηλικιωμένους Αιγύπτιους και Άραβες, καθώς ανατρέπει την βασανιστική ιδέα ότι - οι γενιές από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990 - έχουν οδηγήσει την περιοχή στο χείλος του γκρεμού.

Η αποδοχή αυτής της δομής πατριαρχικής εξουσίας τύπου Mubarak απαιτεί δικαίωση. Οι πατεράδες πρέπει να είναι αξιόπιστοι και σεβαστοί. Και έτσι, η δίκη του Mubarak το 2014 έγινε μια αντανάκλαση, όχι νομικών αποδεικτικών στοιχείων και επιχειρημάτων, αλλά των συναισθηματικών αναγκών των δύο ομάδων. Οι Αιγύπτιοι που ήθελαν τη διαιώνιση του παρελθόντος, αν και με μια πιο σύγχρονη, φρέσκια και ικανή διοίκηση γεμάτη σθένος και ορμή, ήθελαν ο Mubarak να μην κριθεί ένοχος, η τιμή του να παραμείνει άθικτη. Εκείνοι που ήθελαν μια ρήξη με το παρελθόν, από την άλλη πλευρά, ήθελαν ο Mubarak να βρεθεί ένοχος. Γι' αυτούς, η ενοχή του ήταν προϋπόθεση γι' αυτό που πραγματικά αναζητούσαν: μια πλήρη αποστασιοποίηση από την πολιτική και κοινωνική δομή του τελευταίου μισού αιώνα.

Στην ταινία του το 2003, *The Return*, ο Andrey Zviagintsev δείχνει ότι ο θάνατος του πατέρα οδηγεί ένα γιο στην απόγνωση, ένα αίσθημα ότι έχει χάσει το καταφύγιό του, και πυροδοτεί το φόβο του να έρθει αντιμέτωπος με την αναπόφευκτη διαδικασία ότι πρέπει να αντιμετωπίσει την ζωή μόνος του. Αναρωτιέται, «Πού να πάω τώρα; Μακριά από το σπίτι, είναι όλα ένα άγνωστο». Και όμως, την ίδια στιγμή, κάνει τον άλλο γιο να αισθανθεί «ελεύθερος», «να

αναδύεται επιτέλους από το σκοτεινό παρελθόν.» Όπως το έθεσε ο Zviagintsev σε ένα σχόλιο για την ταινία του, «μέρος του διλήματος είναι ότι το πώς βλέπουμε το παρελθόν μας είναι μια χίμαιρα· και αυτή η συνειδητοποίηση είναι ένα απαραίτητο βήμα για να προχωρήσουμε τελικά στην ενηλικίωση.» Όπως και οι δύο γιοι, η μια ομάδα Αιγυπτίων και Αράβων γενικά, χρειαζόταν την οικειότητα του παρελθόντος για να πορευθούν στο μέλλον. Η άλλη, ήθελε να σπάσει το καλούπι του περιορισμού.

Όπως και άλλοι αμφιλεγόμενοι πατέρες, από τον Βασιλιά Lear έως τον Fyodor Karamazon, ο Mubarak δεν επεδίωξε την εξιλέωση. Και όμως, στη δεκαετία που πέρασε από την απομάκρυνσή του, οι νομικές υποθέσεις του Mubarak, ακόμα και η κληρονομιά και η μοίρα του, έγιναν ασήμαντα ζητήματα. Αυτό που έχει αφήσει πίσω του είναι το δίλημμα του πώς να βλέπει κάποιος ένα παρελθόν γεμάτο αποτυχίες, και πώς αυτές οι απόψεις του παρελθόντος διαμορφώνουν τις σχέσεις διαφορετικών γενεών με την κοινωνία, την εξουσία, και την πολιτεία.

1.2 Αλλαγή νοοτροπίας απέναντι στη θρησκευτικότητα: Ένα δίκκοπο μαχαίρι για τους Άραβες ηγεμόνες.

10 Οκτωβρίου, 2020

Του James M. Dorsey

Δημοσκοπήσεις στον Αραβικό κόσμο δείχνουν ότι αυταρχικοί ηγέτες όπως ο Σαουδάραβας Διάδοχος του Θρόνου Mohammed bin Salman και ο ομόλογός του από τα ΗΑΕ, Mohammed bin Zayed, έχουν κάνει κάποια πράγματα σωστά.

Και οι δύο άνδρες έχουν αντικαταστήσει σε διαφορετικό βαθμό τη θρησκεία με τον εθνικισμό ως την ιδεολογία που νομιμοποιεί την εξουσία τους και προσπάθησαν να διασφαλίσουν ότι οι χώρες στην ευρύτερη περιοχή τηρούν την κοσμοθεωρία τους.

Πρόκειται για μια κοσμοθεωρία που απορρίπτει οποιαδήποτε πολιτική έκφραση του Ισλάμ, καλλιεργεί ένα θρησκευτικό καθήκον για υπακοή στον ηγεμόνα χωρίς καμία εξαίρεση, καταπιέζει την ελευθερία της έκφρασης και της διαφωνίας και δεν αμφισβητεί θρησκευτικές αντιλήψεις όπως οι έννοιες των άπιστων και της δουλείας, οι οποίες θεωρούνται από μουσουλμάνους μεταρρυθμιστές, καθώς επίσης και από σημαντικά τμήματα της αραβικής νεολαίας ως παρωχημένα ή ξεπερασμένα.

Οι παρόμοιες κοσμοθεωρίες των δύο πριγκίπων αποτελούν εν μέρει μια προσαρμογή στην αλλαγή της στάσης των νέων απέναντι στη θρησκευτικότητα, η οποία είναι εμφανής σε διάφορες δημοσκοπήσεις και εκφράζεται επίσης σε μαζικές αντικυβερνητικές διαμαρτυρίες σε χώρες όπως ο Λίβανος και το Ιράκ.

Οι αλλαγές συνεπάγονται μεγαλύτερη σημασία στην τήρηση των ατομικών ηθών και αξιών και λιγότερη εστίαση στην φορμαλιστική τήρηση της θρησκευτικής πρακτικής, καθώς και στην απόρριψη του σεκταρισμού που αποτελεί στοιχείο διακυβέρνησης στο Λίβανο και το Ιράκ, καθώς επίσης και στο παρελθόν της Σαουδικής θρησκευτικής υπερ-συντηρητικότητας.

Το πρόβλημα για τους κυβερνήτες, όπως οι πρίγκιπες της Σαουδικής Αραβίας και των ΗΑΕ, είναι ότι η χαλάρωση των κοινωνικών περιορισμών στη Σαουδική Αραβία, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται: η αποδυνάμωση της θρησκευτικής αστυνομίας του βασιλείου, η άρση της απαγόρευσης σχετικά με την οδήγηση των γυναικών, η λιγότερο αυστηρή εφαρμογή του διαχωρισμού των φύλων, η εισαγωγή ψυχαγωγίας δυτικού τύπου, οι καλύτερες

επαγγελματικές ευκαιρίες για τις γυναίκες και ο ενός βαθμού γνήσιος θρησκευτικός πλουραλισμός στα ΗΑΕ, είναι μόνο τα πρώτα βήματα ανταπόκρισης στις προσδοκίες των νέων.

Η υποδούλωση θρησκευτικών ιδρυμάτων που μετατρέπουν κληρικούς και ακαδημαϊκούς σε φερέφωνα του καθεστώτος τροφοδοτεί τον σκεπτικισμό των νέων προς θρησκευτικούς θεσμούς και ηγέτες. Επίσης, δεν υπάρχει αξιόπιστη θεολογική προσπάθεια επαναπροσδιορισμού μουσουλμανικών εννοιών που δεν ισχύουν πλέον σε έναν σύγχρονο και μεταβαλλόμενο κόσμο.

«Οι νέοι έχουν...δει πώς θρησκευτικές προσωπικότητες, που εξακολουθούν να ασκούν επιρροή σε πολλές αραβικές κοινωνίες, μπορούν μερικές φορές να ενδώσουν στην αλλαγή, ακόμη και αν έχουν αντισταθεί αρχικά σε αυτή. Αυτό δεν τροφοδοτεί μόνο τον σκεπτικισμό της αραβικής νεολαίας έναντι των θρησκευτικών θεσμών, αλλά επίσης τονίζει περαιτέρω την ασυνέπεια της θρησκευτικής πραγματείας και την ανικανότητά της να παράσχει επίκαιρη εξήγηση ή αιτιολόγηση στην μεταβαλλόμενη πραγματικότητα του σήμερα», δήλωσε η λόγια της περιοχής του Κόλπου της Αραβίας Eman Alhussein σε ένα σχόλιο για την πιο πρόσφατη Αραβική Έρευνα για τη Νεολαία.

Η έρευνα έδειξε ότι, παρά το ότι το 40 τοις εκατό όσων συμμετείχαν προσδιόρισαν τη θρησκεία ως το πιο σημαντικό συστατικό στοιχείο της ταυτότητάς τους, το 66 τοις εκατό θεωρεί αναγκαία την μεταρρύθμιση των θρησκευτικών θεσμών.

"Ο τρόπος με τον οποίο ορισμένες αραβικές χώρες αναλώνουν τη θρησκεία στον πολιτικό διάλογο, ο οποίος ενισχύεται περαιτέρω στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δεν είναι πλέον παραπλανητικός για τους νέους οι οποίοι πλέον δεν εξαπατώνται από αυτό", είπε η κ. Alhussein.

Μια δημοσκόπηση του Αραβικού Δείκτη Κοινής Γνώμης του 2018 έδειξε ότι η κοινή γνώμη μπορεί να υποστηρίξει τον επαναπροσδιορισμό της μουσουλμανικής νομολογίας. Το εξήντα οκτώ τοις εκατό των ερωτηθέντων συμφώνησε ότι «καμία θρησκευτική αρχή δεν έχει το δικαίωμα να ανακηρύσσει άπιστους τους οπαδούς άλλων θρησκειών.»

Ομοίως, το 70 τοις εκατό των ερωτηθέντων απέρριψαν την ιδέα ότι η δημοκρατία ήταν ασύμβατη με το Ισλάμ, ενώ το 76 τοις εκατό το θεωρούσαν ως το πιο κατάλληλο σύστημα διακυβέρνησης.

Ωστόσο, το τί αυτό σημαίνει στην πράξη είναι λιγότερο σαφές.

Η αραβική κοινή γνώμη φαίνεται διχασμένη όταν πρόκειται για ζητήματα όπως ο διαχωρισμός θρησκείας και πολιτικής ή το δικαίωμα διαμαρτυρίας.

Ο Μάικλ Ρόμπινς, διευθυντής του Αραβικού Βαρομέτρου, ενός ακόμα οργανισμού δημοσκοπήσεων, προειδοποίησε σε σχόλιο στην Washington Post, που έχει συνταχθεί από κοινού με τον λόγιο διεθνών υποθέσεων Lawrence Rubin, ότι οι πρόσφατες κινήσεις από την κυβέρνηση του Σουδάν να διαχωρίσει τη θρησκεία από το κράτος μπορεί να μην έχουν την δημόσια υποστήριξη.

Η μεταβατική κυβέρνηση, η οποία ανέλαβε την εξουσία πέρυσι μετά από μια λαϊκή εξέγερση που ανέτρεψε δεκαετίες ισλαμικής κυριαρχίας από τον εκδιωχθέντα πρόεδρο Omar Al-Bashir, τον περασμένο μήνα συμφώνησε στις ειρηνευτικές συνομιλίες με τις σουδανικές επαναστατικές ομάδες για ένα "διαχωρισμό θρησκείας και κράτους."

Η κυβέρνηση τερμάτισε επίσης την απαγόρευση της αποστασίας και της κατανάλωσης αλκοόλ από μη Μουσουλμάνους και απαγόρευσε τη σωματική ποινή, συμπεριλαμβανομένου του δημοσίου μαστιγώματος.

Οι κύριοι Robbins και Rubin παρατήρησαν ότι το 61 τοις εκατό των ερωτηθέντων την παραμονή της εξέγερσης πίστευαν ότι ο νόμος του Σουδάν θα πρέπει να βασίζεται στη Σαρία ή στον ισλαμικό νόμο που προσδιορίστηκε από τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων ως εξασφάλιση της παροχής βασικών υπηρεσιών και έλλειψη διαφθοράς.

Ωστόσο, οι ερευνητές κατέληξαν επίσης στο συμπέρασμα ότι η νεολαία τάχθηκε υπέρ του μειωμένου ρόλου των θρησκευτικών ηγετών στην πολιτική ζωή. Είπαν ότι η νεολαία είχε αρνητικά συναισθήματα απέναντι στην ιδέα της θρησκευτικής διακυβέρνησης λόγω της εκτεταμένης διαφθοράς κατά την διάρκεια της κυριαρχίας του κ. Al-Bashir, ο οποίος παραδέχτηκε την προσήλωσή του στις θρησκευτικές αρχές.

«Αν η μεταβατική κυβέρνηση μπορεί να προσφέρει βασικές υπηρεσίες στους πολίτες της χώρας και να αντιμετωπίσει τη διαφθορά, η επίσημη απομάκρυνση από τη Σαρία είναι πιθανό να γίνει αποδεκτή από το ευρύ κοινό. Ωστόσο, αν αυτά τα προβλήματα παραμείνουν, μία νέα ομάδα θρησκευτικών ηγετών μπορεί να είναι σε θέση να κινητοποιήσει ένα κίνημα με στόχο

την επαναφορά της Σαρία ως μέσο για την επίτευξη αυτών των στόχων», προειδοποίησαν οι κύριοι Robbins και Rubin.

Είναι μια προειδοποίηση που ισχύει τόσο για το Σουδάν όσο και για μεγάλο μέρος του αραβικού και μουσουλμανικού κόσμου.

Όταν ρωτήθηκε σε πρόσφατη δημοσκόπηση που διεξήχθη από το The Washington Institute of Near East Policy για το αν «είναι καλό που δεν έχουμε μεγάλες διαδηλώσεις στους δρόμους τώρα όπως κάνουν σε μερικές άλλες χώρες» - εννοώντας την τελευταία δεκαετία λαϊκών εξεγέρσεων στην Τυνησία, την Αίγυπτο, τη Λιβύη, την Υεμένη, την Αλγερία, το Λίβανο, το Ιράκ και το Σουδάν, η κοινή γνώμη της Σαουδικής Αραβίας χωρίστηκε στη μέση. 48 τοις εκατό των ερωτηθέντων συμφώνησαν, και 48 τοις εκατό διαφώνησε.

Οι Σαουδάραβες, όπως και οι περισσότεροι Άραβες του Κόλπου, τείνουν να διαμαρτύρονται λιγότερο στους δρόμους.

Παρ' όλα αυτά, η δημοσκόπηση δείχνει ότι υπάρχει πιθανότητα να ταυτιστούν με τις διαδηλώσεις αν λάβουν χώρα.

Στο σύνολό τους, οι διάφορες δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης και αναπόφευκτης μετάβασης όταν και δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών καθώς επίσης και στη χρηστή διακυβέρνηση, οι Άραβες και οι Μουσουλμάνοι ηγέτες θα δουν ότι η αλλαγή νοοτροπίας απέναντι στη θρησκευτικότητα αποτελεί δίκικο μαχαίρι.

Η επιτυχημένη προσαρμογή θα μπορούσε να την μετατρέψει σε πλεονέκτημα, αλλά αυτό θα έπρεπε να περιλαμβάνει μεγαλύτερη ανεξάρτητη συμμετοχή από τη βάση έως την κορυφή των κοινωνικών στρωμάτων, για την οποία υπάρχει πολύ συχνά μικρό πεδίο. Η αποτυχημένη, θα μπορούσε να την μετατρέψει σε απειλή.

1.3 Οι εύθραυστες σχέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων δημιουργούν αβεβαιότητα στη Μέση Ανατολή.

19 Ιουνίου, 2020

Του James M. Dorsey

Ένα πλέγμα σχέσεων μεταξύ Τουρκίας, Ρωσίας, Ιράν και Κίνας έχει σε σημαντικό βαθμό διαμορφώσει την γεωπολιτική της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής. Η ευθραυστότητα αυτών των σχέσεων, ωστόσο, εγείρει το ερώτημα εάν η ρευστότητα στην περιφερειακή γεωπολιτική αντί της αλλαγής ιδεολογικών δομών είναι, τουλάχιστον προς το παρόν, η ουσία της υπόθεσης.

Σαν ένα καζάνι που βράζει, έτοιμο να εκραγεί ανά πάσα στιγμή, οι σχέσεις Τουρκίας-Ρωσίας αποτελούν μια μελέτη για τη διαχείριση των φαινομενικά εύθραυστων συμμαχιών μιας νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων.

Όπως και οι σχέσεις μεταξύ Ρωσίας και Κίνας, Ρωσίας και Ιράν, Τουρκίας και Ιράν, και Τουρκίας και Κίνας, οι σχέσεις Τουρκίας-Ρωσίας είναι εύθραυστες, παρά το γεγονός ότι, αντίθετα με τις δυτικές αντιλήψεις, δεν είναι απλώς καιροσκοπικές, καθοδηγούμενες από βραχυπρόθεσμα κοινά συμφέροντα, αλλά επίσης βασίζονται ως έναν βαθμό σε κοινές αξίες.

Το γεγονός είναι ότι άνθρωποι όπως οι πρόεδροι Recep Tayyip Erdogan, Vladimir Putin, Xi Jinping, και ο ανώτατος ηγέτης του Ιράν, Ayatollah Ali Khamenei, βρίσκουν κοινό έδαφος ενόψει μιας νέας παγκόσμιας τάξης που απορρίπτει τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, αγνοεί τα δικαιώματα του ανθρώπου και των μειονοτήτων, επιδεικνύει, τουλάχιστον προς το παρόν, παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και λειτουργεί βάσει της αρχής του δικαίου του ισχυρότερου.

Τα κοινά τους στοιχεία, ωστόσο, είναι ανεπαρκή για να αποτρέψουν την Τουρκία και τη Ρωσία από το να καταλήξουν σε αντίθετες πλευρές των συγκρούσεων στη Λιβύη και τη Συρία.

Είναι επίσης απίθανο να σταματήσουν την σταδιακή διάβρωση ενός υποτιθέμενου καταμερισμού εργασίας στην Κεντρική Ασία με τη Ρωσία να διασφαλίζει την ασφάλεια και την Κίνα να επικεντρώνεται στην οικονομική ανάπτυξη.

Και είναι αμφίβολο αν θα άλλαζε την υποβόσκουσα αντιπαλότητα μεταξύ του Ιράν και της Ρωσίας στην Κασπία Θάλασσα και τη μακροχρόνια απροθυμία της Ρωσίας να πουλήσει στο Ιράν ένα άκρως απαραίτητο αντιπυραυλικό αμυντικό σύστημα.

Ομοίως, η ισορροπία δυνάμεων στη Συρία, όπου η Ρωσία και το Ιράν ελπίζουν να αποκομίσουν τα οικονομικά οφέλη της ανασυγκρότησης αφού έχουν διαδραματίσει τον βασικό ρόλο στη διασφάλιση της στρατιωτικής νίκης του προέδρου Bashar al-Assad, θα μπορούσε να μετατοπιστεί δραματικά αν και όταν η Κίνα δεσμευτεί να επενδύσει στη ρημαγμένη από τον πόλεμο χώρα. Ούτε η Ρωσία ούτε το Ιράν έχουν την οικονομική δύναμη να την ανταγωνιστούν.

Μέχρι στιγμής, η Τουρκία, η Ρωσία, η Κίνα και το Ιράν έχουν καταφέρει να διασφαλίσουν ότι οι διαφορές δεν θα βγούνε εκτός ελέγχου. Το ερώτημα που προκύπτει είναι εάν αυτή η πρόχειρη λύση διαχείρισης των πιθανών εκρήξεων είναι βιώσιμη.

Στη Λιβύη, η Τουρκία διέκοψε προσωρινά τις επιχειρήσεις μη επανδρωμένων αεροσκαφών για να επιτρέψει σε Ρώσους μισθοφόρους να εκκενώσουν περιοχές που χάθηκαν προς όφελος της υποστηριζόμενης από την Τουρκία, διεθνώς αναγνωρισμένη Ισλαμική Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας (GNA), όταν Τουρκική ηλεκτρονική πολεμική επιχείρηση χτύπησε αντιαεροπορικά πυραυλικά συστήματα της Ρωσίας, τα οποία λειτουργούσαν από αντάρτες υποστηριζόμενων της Μόσχας, καθοδηγούμενοι από τον αυτοανακηρυχθέντα Στρατάρχη Khalifa Haftar.

Στη Συρία, τη Ρωσία και την Τουρκία διαπραγματεύτηκαν μια δύσκολη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός και ασφάλειας στο Idlib, ένα από τα τελευταία οχυρά των ανταρτών, μετά από συγκρούσεις στις οποίες η Τουρκία κατάφερε σοβαρό πλήγμα στις υποστηριζόμενες από τη Ρωσία και το Ιράν δυνάμεις του κ. Al-Assad.

Οι πρόσκαιρες λύσεις μπορεί να εξυπηρετούν άμεσα οικονομικά συμφέροντα και γεωπολιτικούς στόχους, αλλά δεν μπορούν να καλύψουν τις φαινομενικά ασύμβατες μακροπρόθεσμες ηγεμονικές φιλοδοξίες των τεσσάρων δυνάμεων.

«Τι κάνει η Τουρκία [στη Λιβύη];» ρώτησε ο Mesut Hakki Casin, μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας και Εξωτερικής Πολιτικής του Προέδρου Recep Tayyip Erdogan. «Ο λόγος είναι ότι οι Οθωμανοί κατέκτησαν την Αίγυπτο αφού εγκαθίδρυσαν κυριαρχία και έλεγχο στα στενά της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Η Τουρκία βρίσκεται στη Λιβύη για ιστορικούς και πολιτικούς λόγους.»

Τα αποκλίνοντα συμφέροντα δεν εκτυλίσσονται μόνο στο πεδίο της μάχης, όπως είναι εμφανές στη μεταβαλλόμενη ισορροπία δυνάμεων στην Κεντρική Ασία. Είναι επίσης εμφανή στον ανταγωνισμό στις πωλήσεις όπλων.

Οι αξιόπιστες επιδόσεις των τουρκικών τηλεκατευθυνόμενων αεροσκαφών στη Λιβύη και τη Συρία ενίσχυσαν τη ζήτηση για τουρκικά μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα και συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου και έπληξαν την έντονη ζήτηση για ρωσικές αντιπυραυλικές συστοιχίες.

Με την ονομασία Bayraktar TB-2 και Anka-S, Τουρκικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη κατέστρεψαν Συριακές στρατιωτικές μονάδες στη βόρεια Συρία που υποστηρίζονταν από τη Ρωσία νωρίτερα αυτό το έτος, αν και χρησιμοποιούσαν τα ρωσικά πυραυλικά συστήματα Pantsir και Buk εδάφους-αέρος. Ένα παρόμοιο σενάριο διαδραματίστηκε στην ήττα των δυνάμεων του κ. Haftar στη δυτική Λιβύη.

Τα αντικρουόμενα συμφέροντα στη Λιβύη και τη Συρία και τα οικονομικά δεινά στην πατρίδα τα οποία επιταχύνθηκαν από τις επιπτώσεις της πανδημίας, έπεισαν τον κ. Erdogan να επιδιώξει τη βελτίωση των σχέσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες και να αναθερμάνει την προσωπική του σχέση με τον πρόεδρο Donald J. Trump, ενώ παράλληλα προσπαθεί να προσποιηθεί ότι επιδιώκει καλές σχέσεις με την Ρωσία.

Σε μία πρόσφατη κίνηση, η Botas, κρατική επιχείρηση διαχείρισης δικτύου αερίου της Τουρκίας, ζήτησε προσφορές για την κατασκευή αγωγού στη Nakhichevan, έναν Αρμενικό θύλακα στο Αζερμπαϊτζάν. Ο αγωγός θα επιτρέψει στο Αζερμπαϊτζάν να μειώσει τις εισαγωγές αερίου από το Ιράν.

Εκπρόσωποι ομάδων συμφερόντων στις Ηνωμένες Πολιτείες για την τουρκική επιχειρηματική κοινότητα επιδιώκουν να κεφαλαιοποιήσουν το άνοιγμα προσφορών προωθώντας μια προσφορά από μια ενεργειακή εταιρεία της Λουϊζιάνα για να παρέχει στην Τουρκία «μακροπρόθεσμη, ασφαλή και σε ανταγωνιστικές τιμές πρόσβαση στους τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ της Τουρκίας, τους αγωγούς φυσικού αερίου και τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης» που θα καθιστούσαν τη χώρα λιγότερο εξαρτημένη από τις ρωσικές και ιρανικές εισαγωγές.

Ο κ. Erdogan και ο υπουργός Ενέργειας, Fatih Donmez, προώθησαν την ιδέα της διαφοροποίησης των ενεργειακών εισαγωγών της Τουρκίας.

«Από τη Συρία μέχρι την Λιβύη, από τη Μαύρη Θάλασσα μέχρι τη Μεσόγειο, ο Erdogan υπολογίζει τώρα ότι η Τουρκία χρειάζεται την Αμερική πολιτικά και στρατηγικά περισσότερο από ότι πριν μερικούς μήνες. Έμαθε από την εμπειρία του ότι το να πάρει τις Ηνωμένες Πολιτείες με το μέρος του κάνοντας τον Trump προσωπικό του φίλο είναι ευκολότερο από κάθε άλλο τρόπο», είπε ο βετεράνος Τούρκος δημοσιογράφος Cengiz Candar.

Ο κ. Erdogan ποντάρει στην προηγούμενη εμπειρία του να μιλά απευθείας με τον κ. Trump και να παίρνει αυτό που θέλει παρά την αντίθεση του Πενταγώνου, όπως συνέβη και με την πιο πρόσφατη παρέμβαση της Τουρκίας στη Συρία.

«Για να είμαι ειλικρινής, μετά τη συζήτησή μας απόψε, μπορεί να ξεκινήσει μια νέα εποχή μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Τουρκίας», δήλωσε ο κ. Erdogan κατά τη διάρκεια τηλεοπτικής συνέντευξης αφού μίλησε τηλεφωνικά με τον κ. Trump στις 9 Ιουνίου.

Η προσέγγιση του κ. Erdogan μπορεί να μην είναι αποδεκτή από το Ιράν με τη βαθιά ριζωμένη δυσπιστία του προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά είναι σίγουρα αυτό που καθοδηγεί τον προβληματισμό πολλών ευρωπαίων ηγετών και πολιτικών σχετικά με τη Ρωσία. Αναμφίβολα, πρόκειται επίσης για μια επιλογή την οποία ο κ. Putin δεν προτίθεται να ξεχάσει.

Το πλέγμα των σχέσεων μεταξύ της Κίνας, της Ρωσίας, της Τουρκίας και του Ιράν μπορεί να φαίνεται εντυπωσιακό, αλλά η πολυπλοκότητα των σχέσεων Τουρκίας-Ρωσίας υποδηλώνει ότι πιθανόν έχουν οικοδομηθεί σε κινούμενη άμμο, πολύ περισσότερο από ό,τι είναι πρόθυμοι να παραδεχθούν οι παράγοντες.

Σύμφωνα με το ρητό «πίσω έχει η αγλάδα την ουρά», αυτό είναι κάτι που οι ηγέτες του Κόλπου της Αραβίας και των άλλων χωρών της Μέσης Ανατολής έχουν αναμφίβολα λάβει υπόψη.

1.4 Η οικονομική κρίση επιδρά ελάχιστα στις δαπανηρές φιλοδοξίες του Mohammed bin Salman

30 Ιουνίου, 2020

Του James M. Dorsey

Η πρόσληψη μιας εταιρείας διεθνών δημόσιων σχέσεων από τη Σαουδική Αραβία για να μετριάσει τις αμφιβολίες σχετικά με το όνειρο του Mohammed bin Salman για μια φουτουριστική πόλη στην Ερυθρά Θάλασσα, το κόστος της οποίας ανέρχεται στα 500 δισεκατομμύρια δολάρια, δείχνει ότι η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του βασιλείου δεν έχει περιορίσει το πάθος του για μεγάλους και υψηλού προφίλ έργα.

Όταν ο υπουργός Οικονομικών της Σαουδικής Αραβίας Mohammed Al-Jadaan ανακοίνωσε μέτρα λιτότητας τον Μάιο, τα οποία περιλαμβάνουν περικοπή 8 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ στις δαπάνες για το Vision 2030, το φιλόδοξο σχέδιο του πρίγκιπα διαδόχου Mohammed bin Salman για την αναδιάρθρωση της οικονομίας της Σαουδικής Αραβίας, οικονομολόγοι και αναλυτές υπέθεσαν ότι αυτό ήταν το τέλος για τα σχέδια ορόσημα, όπως το NEOM, ένα σχέδιο 500 δισεκατομμυρίων δολαρίων για μια φουτουριστική σούπερ έξυπνη πόλη στην Ερυθρά Θάλασσα.

Οι οικονομολόγοι και οι ειδικοί πιθανόν να πρέπει να το ξανασκεφτούν.

Έχοντας δεχθεί καταιγισμό ερωτήσεων σχετικά με τη στρατηγική αξία του έργου σε μια εποχή που το βασίλειο παλεύει με τις οικονομικές επιπτώσεις μιας πανδημίας, τον αντίκτυπο μιας διεκυστίνδας για την τιμή του πετρελαίου και τη διαμάχη για τη δολοφονία ενός φύλαρχου που αντιστάθηκε στον εκτοπισμό, η NEOM προσπάθησε την περασμένη εβδομάδα να αντιμετωπίσει την κριτική προσλαμβάνοντας μια αμερικανική εταιρεία δημοσίων σχέσεων και άσκησης παρασκευαστικής πολιτικής πίεσης.

Η σύμβαση ύψους 1,7 εκατομμυρίων δολαρίων που σύναψε η NEOM με την Ruder Finn - μια εταιρεία δημοσίων σχέσεων με γραφεία στις ΗΠΑ, τη Βρετανία, και την Ασία - ολοκληρώθηκε καθώς το βασίλειο προσπαθούσε να διασώσει ένα άλλο έργο ορόσημο, την εξαγορά της ποδοσφαιρικής ομάδας της Αγγλικής Premier League, Newcastle United, το οποίο αυτό έργο ταλανίζεται από κατηγορίες ότι η κυβέρνηση της Σαουδικής Αραβίας είχε επιτρέψει την τηλεοπτική πειρατεία προς το αδελφό κράτος του κόλπου, το Κατάρ, μετά την μεταξύ τους ρήξη.

Η διαμάχη αποδείχθηκε ότι ήταν ένα μάθημα σχετικά με τον κίνδυνο φήμης που υπάρχει σε εξαγορές υψηλού προφίλ. Η πειρατεία δεν ήταν το μόνο πράγμα που περιπλέκει την εξαγορά της Newcastle. Το ίδιο συνέβη και με το ιστορικό ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Σαουδικής Αραβίας ως αποτέλεσμα μαζικών συλλήψεων ακτιβιστών και επικριτών και της δολοφονίας το 2018 του δημοσιογράφου Jamal Khashoggi στο Προξενείο της Σαουδικής Αραβίας στην Κωνσταντινούπολη.

Με τη δημοσίευση μιας καταδικαστικής έκθεσης από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), η Σαουδική Αραβία κινήθηκε γρήγορα για να αντικρούσει την κριτική, αφαιρώντας κουτιά της BeoutQ, μιας επιχείρησης που μετέδιδε πειρατικά αθλητικές μεταδόσεις υποκλέποντας το νόμιμα συμβεβλημένο BeIN, το αθλητικό franchise του κρατικού τηλεοπτικού δικτύου του Κατάρ Al Jazeera. Οι μεταδόσεις της BeoutQ έγιναν από την σαουδαραβική Arabsat.

Η BeoutQ εκμεταλλεύτηκε την απαγόρευση του BeIN στο βασίλειο ως μέρος του τριετούς διπλωματικού και οικονομικού μποϊκοτάζ της Σαουδικής Αραβίας και των ΗΑΕ στο άλλο κράτος του Κόλπου, το Κατάρ. Οι σαουδαραβικές αθλητικές καφετέριες άρχισαν να εκπέμπουν το BeIN για πρώτη φορά αμέσως μετά τη δημοσίευση της έκθεσης του ΠΟΕ.

Όπως η αντίδραση της Σαουδικής Αραβίας στον ΠΟΕ, έτσι και η σύμβαση της NEOM με τον Ruder Finn φαίνεται να αποτελεί προσπάθεια αποκατάστασης της ζημίας που έχει υποστεί η φήμη της επιχείρησης.

Η εντολή στην Ruder Finn φαίνεται να έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της δολοφονίας του Abdulrahim al-Huwaiti τον Απρίλιο, τον οποίο η κυβέρνηση χαρακτήρισε τρομοκράτη, και την προβολή της NEOM ως μια κοινωνικά υπεύθυνης επιχείρησης που έχει ως στόχο τη συμμετοχή της στην τοπική της κοινότητα.

Διαφωνώντας με την πρόταση ότι η NEOM βρισκόταν σε κατάσταση περιορισμού των ζημιών, ο Ali Shihabi, πολιτικός αναλυτής, πρώην τραπεζίτης και μέλος του συμβουλευτικού συμβουλίου της NEOM, ο οποίος συχνά αντικατοπτρίζει τη σκέψη της Σαουδικής Αραβίας, υποστήριξε σε μια σειρά από tweets ότι το έργο NEOM ήταν κάτι πολύ περισσότερο από το να διαψεύδει αρνητικά ρεπορτάζ των μέσων ενημέρωσης.

«Η NEOM έχει πολύ περισσότερη ουσία από ό,τι τα “φανταχτερά έργα”». Η NEOM θα εμπλακεί ενεργά σε σοβαρά έργα, όπως η προηγμένη αφαλάτωση, η καινοτόμος γεωργία της

ερήμου και η μεγαλύτερη χρήση της ηλιακής και αιολικής ενέργειας, κλπ., πράγματα άκρως συναφή με τις επείγουσες ανάγκες της χώρας και της περιοχής. Αυτά έχουν σχεδιαστεί/ερευνηθεί πολύ καλά και ορισμένα εκτελούνται ήδη", έγραψε ο κ. Shihabi, παραδεχόμενος ότι η εταιρεία πίσω από το έργο δεν είχε ακόμη εκθέσει λεπτομερώς τα σχέδιά της.

Οι ισχυρισμοί του κ. Shihabi υποστηρίχτηκαν από την Ruder Finn στην κατάθεσή της στο Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ ως ξένος εκπρόσωπος.

"Η NEOM είναι ένα γενναίο και τολμηρό όνειρο", είπε η Ruder Finn. «Είναι μια προσπάθεια να γίνει κάτι που δεν έχει ξαναγίνει και έρχεται σε μια εποχή που ο κόσμος χρειάζεται φρέσκια σκέψη και νέες λύσεις.»

Η σύμβαση με την Ruder Finn ανακοινώθηκε μετά την ανακοίνωση της NEOM ότι έχει κάνει πολλές ενέργειες για να αποδείξει ότι είναι «κοινωνικά υπεύθυνη και [θα] παραδώσει...σημαντικές, βιώσιμες και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες.»

Αντί για την αναμενόμενη λεπτομερή παρουσίαση των μεγαλεπήβολων σχεδίων της NEOM από τον κ. Shihabi, η κατάθεση της Ruder Finn στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ως ξένου εκπροσώπου, καθώς και οι ανακοινώσεις της NEOM, φαίνονταν λιγότερο προσανατολισμένες στην προβολή της οικονομικής και περιβαλλοντικής συμβολής της τουριστικής πόλης και περισσότερο στην αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τη διαμάχη με τις τοπικές φυλές και τη δολοφονία του κ. Al-Huwaiti.

Ο κ. Al-Huwaiti, ηγέτης διαμαρτυριών κατά των υποτιθέμενων αναγκαστικών εξώσεων και των αόριστων υποσχέσεων αποζημίωσης, φέρεται να σκοτώθηκε σε ανταλλαγή πυροβολισμών με τις δυνάμεις ασφαλείας.

Ο κ. Al-Huwaiti προέβλεψε ότι είτε θα φυλακιστεί είτε θα δολοφονηθεί σε ένα βίντεο που αναρτήθηκε στο YouTube ώρες πριν από το θάνατό του. Στο βίντεο, ισχυρίστηκε ότι οτιδήποτε του συμβεί θα έχει σχεδιαστεί για να κάμψει την αντίσταση της φυλής Huwaitat στον εκτοπισμό τους.

Κατήγγειλε την ηγεσία του Πρίγκιπα Mohammed ως «κυριαρχία από παιδιά» και περιέγραψε το θρησκευτικό κατεστημένο του βασιλείου που έχει υιοθετήσει τις πολιτικές του πρίγκιπα διαδόχου ως «σιωπηλούς δειλούς».

Υπολογίζεται ότι περίπου 20.000 άνθρωποι αναμένεται να μετακινηθούν από μια περιοχή που ο Πρίγκιπας Mohammed είπε κάποτε ότι "δεν υπάρχει κανείς εκεί."

Η NEOM ανακοίνωσε νωρίτερα αυτήν την εβδομάδα ότι θα προσφέρει μαθήματα Αγγλικής γλώσσας στην ακαδημία που ίδρυσε πρόσφατα και πως περίπου 1.000 μαθητές θα εκπαιδευτούν στον τουρισμό, τη φιλοξενία και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση δήλωσε ότι Σαουδάραβες οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις θα αποζημιωθούν για την απώλεια γης με εκτάσεις κατά μήκος της ακτής στο πλαίσιο προγράμματος για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Η διαδικτυακή υπηρεσία ειδήσεων Foreign Lobby Report ανέφερε ότι η Ruder Finn θα παρέχει ενημερωτικό υλικό, συμπεριλαμβανομένου ενός μηνιαίου βίντεο για την προώθηση της δέσμευσης της NEOM με την τοπική κοινότητα, καθώς και οπτικό υλικό που θα δείχνει την εκπλήρωση της κοινωνικής ευθύνης της εταιρείας.

Οι προσπάθειες της Ruder Finn δεν ήταν αρκετές για να πείσουν τους επικριτές του βασιλείου.

Γράφοντας στην Foreign Policy τον Απρίλιο, η Sarah Leah Whitson, πρώην διευθύντρια του Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, και ο Abdullah AlAoudh, ένας Σαουδάραβας νομικός, απέρριψαν τις μεγάλες φιλοδοξίες της NEOM. Ο πατέρας του κ. AlAoudh, Shaykh Salman Al-Odah, εξέχων μεταρρυθμιστής θρησκευτικός λόγιος, φυλακίστηκε στη Σαουδική Αραβία από το 2017, επειδή υποστήριξε τον τερματισμό της ρήξης με το Κατάρ.

«Το κατά πόσο το έργο της NEOM είναι έστω και σε μικρό βαθμό βιώσιμο, δεδομένης της παγκόσμιας οικονομικής κατάρρευσης λόγω του κορονοϊού και της αύξησης του χρέους της Σαουδικής Αραβίας εν μέσω ιστορικά χαμηλών τιμών πετρελαίου, είναι πολύ αμφίβολο», είπαν η κ. Whitson και ο κ. AlAoudh. «Το μόνο αποτέλεσμα που έχουμε δει από αυτό το όραμα για μια φουτουριστική πόλη είναι η προαναγγεληθείσα καταστροφή μιας ιστορικής κοινότητας και ο θάνατος ενός Σαουδάραβα διαδηλωτή, χρησιμοποιώντας πρωτόγονα μέσα όπου δεν υπάρχει χώρος για σύγχρονες αντιλήψεις όπως τα δικαιώματα και η δικαιοσύνη.»

2. Πρωτότυπα

2.1 Hosni Mubarak - Passing of an Era, or Lingering Legacy?

Feb 25, 2020

By Tarek Osman

On an afternoon in August 2014, former President Hosni Mubarak, sitting in a caged box in a Cairo court, denied complicity in the killing of over 800 protestors in Egypt's 2011 uprising. This testimony, aired live on TV, was Mubarak's last word to the Egyptian people. In the five and half years that have passed leading up to his death on 25 February 2020, Mubarak was silenced by old age and illness.

For many, events and developments have moved beyond his reign, and rendered him a relic of an age that now seems far away. And yet, Mubarak was always there, in the background, not as a person, but as a threshold into a past that Egyptians feel acutely different about.

In his language and tone in those last words in 2014 Mubarak sought neither forgiveness nor compassion. He affirmed his record of serving and protecting Egypt for more than sixty years. And he positioned himself as a caring, strong, and righteous father: rising above the wickedness of those who "smeared" him and dismissing the ungratefulness of those who forgot what he had done for the country.

This notion of 'fatherhood' is deeply problematic for a wide section of young Egyptians and Arabs across the region. Mubarak's tone in these last words in the 2014 court of top-down authority, a sense of superior knowledge, and the assumption of deep wisdom was extremely unappealing to many. That was because large groups of Egyptians under 35-years-of-age believed his legacy was primarily a litany of failures that they did not contribute to, and yet were living the consequences of. In this view, the 2011 revolution, was at heart, an expression of anger, a rejection of the structures that many in the young generation considered responsible for the difficulties they were forced to endure.

This reveals one of the serious fissures in Egypt and across the Arab world in the past decade. Opposed to young people were others, another wide group, across all social segments, that accepted this asserted 'fatherhood.' Having witnessed the economic regression, security threats, and chaotic situations that had engulfed different parts of the Arab world in the

last decade, this group wanted a return to the comfort zone of relying upon a strong state that assumed the responsibility for the economic, social, and security challenges.

These were the majority who wanted to nestle in the warm belief that a powerful, assertive, knowledgeable, and nationalistic leadership will take care of the acute problems surrounding them. This group wanted intellectual shelter after seeing the chaos that ravaged the region believing the instability since 2011 was the work of traitors, foreigners, or deluded—perhaps at best, idealistically naïve—youngsters. They felt that the past was largely agreeable, and so it could guide the future. This conviction is especially important for older Egyptians and Arabs as it overturns the torturous idea that they—the generations from the early 1960s to the late 1990s—have led the region to the brink.

Accepting this Mubarak-style patriarchal authority structure necessitates exoneration. Fathers should be trusted and respected. And so, Mubarak's 2014 trial became a reflection, not of legal evidence and arguments, but of the emotional needs of the two groups. The Egyptians who wanted a perpetuation of the past, albeit with vigour and momentum and a more modern, fresh and competent management, wanted Mubarak found not guilty, his honor intact. Those who wanted a break with the past, on the other hand, wanted Mubarak to be found guilty. For them, his guilt was a condition for what they really sought: a complete detachment from the political and social structure of the last half century.

In his 2003 film, *The Return*, Andrey Zviagintsev shows that the death of the father descends one son into despair, a feeling of having lost his sanctuary, and triggers a fear of facing the inevitable process of confronting life on his own. He questions, "Where would I go now; away from home, it is all an unknown." And yet, at the same time, it makes the other son feel "free," "finally emerging from the darkened past." As Zviagintsev put it in a comment on his film, "Part of the dilemma is that how we see our past is a chimera; and that realization is a necessary step to finally move into adulthood." Like the two sons, one group of Egyptians and Arabs in general, needed the familiarity of the past to guide it into the future. Another wanted to break the confining mould.

Like other controversial fathers, from King Lear to Fyodor Karamazov, Mubarak did not pursue redemption. And yet, in the decade since he was ousted, Mubarak's legal cases, and even his legacy and fate became minor issues. What he has left behind is the dilemma of how to see a past full of failures, and how these views of the past shape different generations' relationships to society, authority, and the state.

2.2 Changing attitudes towards religiosity: A double-edged sword for Arab rulers

October 10, 2020

By James M. Dorsey

Public opinion polling in the Arab world suggests that autocratic leaders like Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman and his UAE counterpart, Mohammed bin Zayed, have gotten some things right.

Both men have to varying degrees replaced religion with nationalism as the ideology legitimizing their rule and sought to ensure that countries in the region broadly adhere to their worldview.

It is a worldview that rejects any political expression of Islam, propagates a religious duty to obey the ruler with no exception, represses freedom of expression and dissent, and leaves unchallenged religious concepts such as notions of infidels and slavery that are viewed by Muslim reformers as well as significant segments of Arab youth as obsolete or outdated.

The two crown princes' similar worldviews constitute in part a response to changing youth attitudes towards religiosity evident in various public opinion polls and also expressed in mass anti-government protests in countries like Lebanon and Iraq.

The changes involve greater importance to adherence to individual morals and values and less focus on formalistic observance of religious practice as well as a rejection of sectarianism that is a fixture of governance in Lebanon and Iraq as well as past Saudi religious ultra-conservatism.

The problem for rulers like the Saudi and UAE crown princes is that the loosening of social restrictions in Saudi Arabia, including the emasculation of the kingdom's religious police, the lifting of a ban on women's driving, less strict implementation of gender segregation, the introduction of western-style entertainment and greater professional opportunities for women, and a degree of genuine religious pluralism in the UAE, are only first steps in responding to youth aspirations.

Subjugation of religious establishments that turns clerics and scholars into regime parrots fuels youth scepticism towards religious institutions and leaders. It is also void of a credible theological effort to recontextualize Muslim concepts that no longer apply in a modern and changing world.

“Youth have...witnessed how religious figures, who still remain influential in many Arab societies, can sometimes give in to change even if they have resisted it initially. This not only feeds into Arab youth’s scepticism towards religious institutions but also further highlights the inconsistency of the religious discourse and its inability to provide timely explanation or justifications to the changing reality of today,” said Gulf scholar Eman Alhussein in a commentary on the latest Arab Youth Survey.

The survey found that, despite 40 percent of those polled defining religion as the most important constituent element of their identity, 66 percent saw a need for religious institutions to be reformed.

“The way some Arab countries consume religion in the political discourse, which is further amplified on social media, is no longer deceptive to the youth who can now see through it,” Ms. Alhussein said.

A 2018 Arab Opinion Index poll suggested that public opinion may support the reconceptualization of Muslim jurisprudence. Sixty-eight percent of those polled agreed that “no religious authority is entitled to declare followers of other religions to be infidels.”

Similarly, 70 percent of those surveyed rejected the notion that democracy was incompatible with Islam while 76 percent viewed it as the most appropriate system of governance.

What that means in practice is, however, less clear.

Arab public opinion appears split down the middle when it comes to issues like separation of religion and politics or the right to protest.

Michael Robbins, director of the Arab Barometer, another pollster, cautioned in a commentary in The Washington Post, co-authored with international affairs scholar Lawrence Rubin, that recent moves by the government of Sudan to separate religion and state may not enjoy public support.

The transitional government brought to office last year by a popular revolt that topped decades of Islamist rule by ousted President Omar al-Bashir last month agreed in peace talks with Sudanese rebel groups to a “separation of religion and state.”

The government also ended the ban on apostasy and consumption of alcohol by non-Muslims and prohibited corporal punishment, including public flogging.

Messrs. Robbins and Rubin noted that 61 percent of those surveyed on the eve of the revolt believed that Sudanese law should be based on the Sharia or Islamic law defined by two thirds of the respondents as ensuring the provision of basic services and lack of corruption.

The researchers, nonetheless, also concluded that youth favoured a reduced role of religious leaders in political life. They said youth had soured on the idea of religion-based governance because of widespread corruption during the region of Mr. Al-Bashir who professed his adherence to religious principles.

“If the transitional government can deliver on providing basic services to the country’s citizens and tackling corruption, the formal shift away from Sharia is likely to be acceptable in the eyes of the public. However, if these problems remain, a new set of religious leaders may be able to galvanize a movement aimed at reinstituting Sharia as a means to achieve these objectives,” Messrs Robbins and Rubin warned.

It is a warning that is as valid for Sudan as it is for much of the Arab and Muslim world.

Asked in a recent poll conducted by The Washington Institute of Near East Policy whether “it’s a good thing we aren’t having big street demonstrations here now the way they do in some other countries” – a reference to the past decade of popular revolts in Tunisia, Egypt, Libya, Yemen, Algeria, Lebanon, Iraq and Sudan, Saudi public opinion was split down the middle. 48 percent of respondents agreed, and 48 percent disagreed.

Saudis, like most Gulf Arabs, are likely less inclined to take grievances to the streets.

Nonetheless, the poll indicates that they may prove to be more empathetic to protests should they occur.

Taken together, the various polls suggest that at a time of economic downturn and inevitable transition that puts a premium on delivery of public goods and services as well as good governance, Arab and Muslim leaders could find changing attitudes towards religiosity to be a double-edged sword.

Performance could turn it into an asset but that would have to involve greater independent bottom-up civil society engagement for which there is more often than not little scope. A failure to deliver could turn it into a threat.

2.3 Fragile Big Power Relationships Add to Middle Eastern Uncertainty

June 19, 2020

By James M. Dorsey

A web of relationships between Turkey, Russia, Iran, and China have to a significant degree shaped Middle Eastern and North African geopolitics. The fragility of those relationships, however, begs the question whether fluidity in regional geopolitics rather than paradigm shifts is, at least for now, the name of the game.

Fraught with multiple powder kegs that could blow up at any moment, Turkish-Russian relations constitute a study in the management of a new world order's seemingly fragile alliances.

Much like relations between Russia and China, Russia and Iran, Turkey and Iran, and Turkey and China, Turkish-Russian ties are fragile despite the fact that they, contrary to Western perceptions, are not just opportunistic and driven by short-term common interests but also grounded in a degree of shared values.

The fact of the matter is that men like presidents Recep Tayyip Erdogan, Vladimir Putin, Xi Jinping, and Iran's supreme leader, Ayatollah Ali Khamenei, find common ground in a view of a new world order that rejects democracy and the rule of law; disregards human and minority rights; flaunts, at least for now, violations of international law; and operates on the principle of might is right.

That glue, however, is insufficient, to prevent Turkey and Russia from ending up on opposite sides of conflicts in Libya and Syria.

It is also unlikely to halt the gradual erosion of a presumed division of labour in Central Asia with Russia ensuring security and China focusing on economic development.

And it is doubtful it would alter the simmering rivalry between Iran and Russia in the Caspian Sea and long-standing Russian reluctance to sell Iran a badly needed anti-missile defense system.

Similarly, the balance of power in Syria where Russia and Iran are hoping to reap the economic benefits of reconstruction after having played the key role in securing President Bashar al-

Assad's military victory could shift dramatically if and when China commits to investing in the war-devastated country. Neither Russia nor Iran have the financial muscle to compete.

So far, Turkey, Russia, China, and Iran have been adept at ensuring that differences do not get out of hand. The question is whether stopgap management of potential blow-ups is sustainable.

In Libya, Turkey temporarily halted drone operations to allow Russian mercenaries to evacuate areas lost to the Turkish-backed, internationally recognized Islamist Government of National Accord (GNA) after Turkish electronic warfare whacked Russian anti-defense missile systems operated by Moscow-supported rebels led by self-appointed Field Marshall Khalifa Haftar.

In Syria, Russia and Turkey have negotiated an uneasy ceasefire and security arrangement in Idlib, one of the last rebel strongholds, following clashes in which Turkey dealt a serious blow to the Russian and Iranian-backed forces of Mr. Al-Assad.

The band aid-solutions may serve immediate economic interests and geopolitical goals but do little to mask the four powers' seemingly incompatible long-term hegemonic ambitions.

"What is Turkey doing [in Libya]?" asked Mesut Hakki Casin, a member of President Recep Tayyip Erdogan's Security and Foreign Policy Board. "The reason is that Ottomans conquered Egypt after establishing dominance and control in the straits of the Mediterranean and the Black Sea. Turkey is in Libya because of historical and political reasons."

Diverging interests do not only play out on the battlefield, as is evident in the shifting balance of power in Central Asia. They are also evident in the competition in arms sales.

The credible performance of Turkish drones in Libya and Syria have boosted demand for Turkish-made unmanned aerial vehicles and electronic warfare systems and dented the infatuation with Russian anti-missile defense batteries.

Dubbed Bayraktar TB-2 and Anka-S, Turkish drones destroyed Russian-backed Syrian military units in northern Syria earlier this year even though they operated Russia's Pantsir and Buk surface-to-air missile systems. A similar scenario played out in the defeat in western Libya of Mr. Haftar's forces.

Clashing interests in Libya and Syria and economic woes at home accelerated by the fallout of the pandemic, persuaded Mr. Erdogan to seek to improve relations with the United States and rejuvenate his personal relationship with President Donald J. Trump while massaging his ties to Russia.

In a recent gesture, Botas, Turkey's state-owned gas grid operator, opened a tender for the construction of a pipeline to Nakhichevan, an Armenian enclave in Azerbaijan. The pipeline would allow Azerbaijan to reduce imports from Iran.

Lobbyists in the United States for the Turkish business community are seeking to capitalize on the opening by pushing an offer by a Louisiana energy company to provide Turkey with "long-term, secure, competitively priced access to Turkey's LNG terminals, gas pipeline and storage facilities" that would make the country less dependent on Russian and Iranian imports.

Mr. Erdogan and his energy minister, Fatih Donmez, have pushed the notion of diversification of Turkey's energy imports.

"From Syria to Libya, from the Black Sea to the Mediterranean, Erdogan now figures that Turkey needs America politically and strategically more than it did some months ago. He learned by experience that getting the United States on board by making Trump his personal friend is easier than any other way," said veteran Turkish journalist Cengiz Candar.

Mr. Erdogan is banking on his past experience of talking to Mr. Trump directly and getting what he wants despite opposition from the Pentagon as was the case with Turkey's most recent intervention in Syria.

"To be honest, after our conversation tonight, a new era can begin between the United States and Turkey," Mr. Erdogan said during a television interview afterward speaking to Mr. Trump by phone on June 9.

Mr. Erdogan's approach may not be available to Iran with its deeply engrained distrust of the United States, but it certainly is what guides the thinking regarding Russia of numerous European leaders and politicians. No doubt, it is also an option that Mr. Putin has not lost sight of.

The web of relationships between China, Russia, Turkey, and Iran may seem formidable but the complexity of Turkish-Russian relations suggests that they may be built on more quicksand than any of the players are willing to admit.

On the principle of "It ain't over until the fat lady has sung", that is something that Gulf and other Middle Eastern leaders no doubt have taken note of.

2.4 Economic Crisis Does Little to Dampen Mohammed bin Salman's Pricey Ambitions

Jun 30, 2020

By James M. Dorsey

The hiring by Saudi Arabia of an international public relations firm to counter doubts about Mohammed bin Salman's \$500 billion USD dream of a futuristic city on the Red Sea suggests that the kingdom's economic and financial crisis has not dampened his penchant for big ticket, high-profile projects.

When Saudi Finance Minister Mohammed Al-Jadaan announced austerity measures in May, including an \$8 billion USD cut back on spending on Vision 2030 — Crown Prince Mohammed bin Salman's ambitious plan to restructure the Saudi economy — economists and pundits assumed that was the death knell for trophy projects like NEOM, a \$500 billion USD plan for a futuristic mega smart city on the Red Sea.

Economists and pundits may want to think again.

Plagued by questions about the project's strategic value at a time when the kingdom is struggling with the economic fallout of a pandemic, the impact of an oil price rout, and controversy over the killing of a tribal leader who resisted displacement, NEOM last week sought to counter the criticism by hiring a US public relations and lobbying firm.

NEOM's \$1.7 million USD contract with Ruder Finn — a PR company with offices in the US, Britain, and Asia — was concluded as the kingdom sought to salvage another trophy project, the acquisition of English Premier League soccer club Newcastle United, beset by accusations that the Saudi government had enabled TV broadcasting piracy in its rift with fellow Gulf state Qatar.

The controversy proved to be a lesson in the reputational risk involved in high-profile acquisitions. Piracy was not the only thing complicating the acquisition of Newcastle. So was Saudi Arabia's human rights record as a result of mass arrests of activists and critics and the 2018 killing of journalist Jamal Khashoggi in the Saudi Consulate in Istanbul.

With the publication of a damning report by the World Trade Organization (WTO), Saudi Arabia moved quickly to counter the criticism by removing boxes of BeoutQ, an operation that

pirated sports broadcasts legally contracted by BeIN, the sports franchise of state-owned Qatari television network Al Jazeera. BeoutQ broadcasts were carried by Saudi-based Arabsat.

BeoutQ was taking advantage of the banning of BeIN in the kingdom as part of the three-year-old Saudi-UAE diplomatic and economic boycott of fellow Gulf state Qatar. Saudi sports cafes began broadcasting BeIN for the first time immediately after release of the WTO report.

Like the Saudi response to the WTO, NEOM's contract with Ruder Finn seems to be an effort to repair reputational damage.

Ruder Finn's mandate appears designed to counter the fallout of the killing in April of Abdulrahim al-Huwaiti, whom the government labelled a terrorist, and to project NEOM as a socially responsible corporation bent on engagement with its local community.

Taking issue with the suggestion that NEOM was in damage limitation mode, Ali Shihabi, a political analyst, former banker, and member of NEOM's advisory board who often reflects Saudi thinking, argued in a series of tweets that project NEOM was about much more than refuting negative media reporting.

"There is much more substance to NEOM than 'flashy projects.' NEOM will be heavily involved in serious projects like advanced desalination, innovative desert agriculture and more use of solar and wind energy, etc. that are very relevant to the country and the region's urgent needs. These have been very well planned/researched and some are already being executed," Mr. Shihabi wrote, admitting that the company behind the project had yet to detail its plans.

Mr. Shihabi's claims were seconded by Ruder Finn in its filing to the US Department of Justice as a foreign agent.

"NEOM is a bold and audacious dream," Ruder Finn said. "It's an attempt to do something that's never been done before and it comes at a time when the world needs fresh thinking and new solutions."

Ruder Finn's contract was announced after NEOM said that it was taking multiple steps to demonstrate that it was being "socially responsible and [would] deliver . . . impactful, sustainable and committed initiatives."

In lieu of Mr. Shihabi's anticipated detailing of NEOM's grandiose plans, Ruder Finn's filing to the Department of Justice as a foreign agent, as well as NEOM's announcements, seemed less geared toward projecting the futuristic city's economic and environmental contribution

and more towards repairing damage caused by the dispute with local tribesmen and the killing of Mr. Al-Huwaiti.

Mr. Al-Huwaiti, a leader of protests against alleged forced evictions and vague promises of compensation, was reportedly killed in a gun fight with security forces.

Mr. Al-Huwaiti predicted that he would be either detained or killed in a video posted on YouTube hours before his death. In the video, he claimed that whatever happened to him would be designed to break the resistance of his Huwaitat tribe to their displacement.

He denounced Prince Mohammed's leadership as "rule by children" and described the kingdom's religious establishment that has endorsed the Crown Prince's policies as "silent cowards."

An estimated 20,000 people are expected to be moved out of an area that Prince Mohammed once said had "no one there."

NEOM declared earlier this week that it would be offering English-language lessons at its recently established academy and that some 1,000 students would be trained in tourism, hospitality, and cybersecurity.

At the same time, the government said that eligible Saudis would be compensated for loss of land with plots along the coast as part of a program to improve standards of living.

Online news service Foreign Lobby Report reported that Ruder Finn would produce informational materials, including a monthly video to promote NEOM's engagement with the local community as well as visual materials highlighting the company's fulfillment of its social responsibility.

Ruder Finn's efforts were likely to do little to convince the kingdom's critics.

Writing in Foreign Policy in April, Sarah Leah Whitson, Human Rights Watch's former Middle East and North Africa Director, and Abdullah AlAoudh, a Saudi legal scholar, dismissed NEOM's grand ambitions. Mr. AlAoudh's father Shaykh Salman Al-Odah, a prominent reformist religious scholar, has been imprisoned in Saudi Arabia since 2017 for advocating an end to the rift with Qatar.

"Whether the NEOM project is even remotely viable, given the global financial collapse because of the coronavirus and rising Saudi debt amid historically low oil prices, is highly doubtful," Ms. Whitson and Mr. AlAoudh said. "The only result we've seen from this vision

for a futuristic city is the promised destruction of a historic community and the death of a Saudi protester, using archaic means with no room for modern notions of rights and justice.”

3. Μεταφραστικός Σχολιασμός

3.1 Εισαγωγή

Η Μέση Ανατολή, πέρα από το γεγονός ότι αποτέλεσε την κοιτίδα του πολιτισμού και την γενέτειρα μεγάλων θρησκειών, τοποθετείται γεωγραφικά στην συμβολή της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Αυτό την μετατρέπει σε ένα πανίσχυρο επικοινωνιακό ενεργειακό αλλά και μεταφορικό παγκόσμιο κόμβο, πράγμα το οποίο την καθιστά πόλο έλξης για επίδοξους ηγεμόνες και κράτη που αναζητάνε περισσότερη δύναμη. Είναι γεγονός ότι από την αρχή της γνωστής ιστορίας, η Μέση Ανατολή ταλανίζεται ακατάπαυστα τόσο από εσωτερικές συγκρούσεις, όσο και από διαπολιτισμικές.

Στα συγκεκριμένα κείμενα φαίνεται ξεκάθαρα η οικονομική δύναμη των κρατών της Μέσης Ανατολής, καθώς και οι διπλωματικές συγκρούσεις με πρωταγωνιστές άλλα κράτη, τα οποία θέλουν να επωφεληθούν από τον πλούτο της περιοχής. Από την άλλη πλευρά, είναι επίσης φανερά τα ενδοπολιτισμικά και τα ενδοθρησκευτικά προβλήματα που υπάρχουν. Το δίλλημα μεταξύ της εκσυγχρόνισης ή όχι, της παγκοσμιοποίησης ή της διατήρησης των τοπικών παραδόσεων, έχει διχάσει τις νεότερες από τις παλαιές γενιές. Η ισλαμιστική ιδεολογία και ο εξτρεμισμός κατέχουν πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτή τη διχόνοια. Έτσι, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, ο αραβικός κόσμος είναι αρνητικός απέναντι στα παράγωγα της παγκοσμιοποίησης, είτε ως αντίσταση της οικονομίας στην προσαρμογή στις απαιτήσεις του νεοφιλελευθερισμού ως επικρατούντος διεθνώς οικονομικού δόγματος, είτε ως φόβο των τοπικών κοινωνιών για απώλεια της ταυτότητάς τους. Καρποί αυτής της πολυετής διχόνοιας αποτελούν νομικές αντιπαραθέσεις πρώην ηγετών, διαμαρτυρίες, ακόμη και δολοφονίες διαδηλωτών, ενώ παράλληλα αμφισβητείται η ύπαρξη εννοιών όπως η ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δικαιοσύνη.

3.2 Ανάλυση κειμένων-πηγή

Στην συγκεκριμένη εργασία το κείμενο-πηγή (ΚΠ) δεν αποτελείται από ένα ενιαίο κείμενο, αλλά από τέσσερα δημοσιογραφικά άρθρα, τα οποία έχουν τον ίδιο σκοπό, το ίδιο είδος και τις ίδιες λειτουργίες. Οι συγγραφείς των κειμένων είναι δύο: ο Tarek Osman, συγγραφέας, δοκιμιογράφος, ραδιοτηλεοπτικός παρουσιαστής και ο James M. Dorsey, λόγιος και βραβευμένος δημοσιογράφος. Για τον λόγο αυτό, τα τρία κείμενα του James M. Dorsey έχουν παρόμοια δομή, ύφος και γλώσσα, ενώ παράλληλα διαφέρουν με αυτό του Tarek Osman.

Για την καλύτερη παράθεση και κατανόηση των μεταφραστικών προβλημάτων αργότερα τα κείμενα θα ονομαστούν ως εξής: Hosni Mubarak - Passing of an Era, or Lingering Legacy?, Changing attitudes towards religiosity: A double-edged sword for Arab rulers, Fragile Big Power Relationships Add to Middle Eastern Uncertainty και Economic Crisis Does Little to Dampen Mohammed bin Salman's Pricey Ambitions, σε K1, K2, K3 και K4 αντίστοιχα.

3.2.1 Είδος κειμένων

Σε πρώτη φάση, είναι σημαντικό να προσδιορίσουμε το είδος των ΚΠ. Όλα τα κείμενα είναι δημοσιογραφικά άρθρα, αναρτημένα σε διαφορετικά ιστολόγια. Χρονολογικά, είναι όλα δημοσιευμένα το 2020, με διαφορά μηνών μεταξύ τους, και παρουσιάζουν ένα γεγονός της επικαιρότητας διατυπώνοντας γενικότερες απόψεις και κρίσεις γύρω από το ζήτημα που ανακύπτει. Το θέμα και η θέση διατυπώνονται στον πρόλογο, ακολουθεί η στήριξη της κατευθυντήριας ιδέας και στο τέλος συνάγονται τα συμπεράσματα.

3.2.2 Λειτουργίες κειμένων

Εξίσου σημαντικό στοιχείο στην ανάλυση των ΚΠ, είναι οι λειτουργίες τους. Υπάρχουν τέσσερις βασικές λειτουργίες της γλώσσας: η αναφορική, η εκφραστική, η κλιτική και η φατική. Στα συγκεκριμένα κείμενα, η λειτουργία είναι η αναφορική. Κοινό αντικείμενο αναφοράς είναι η Μέση Ανατολή, και εν συνεχεία, κάθε κείμενο εμβαθύνει σε ένα πιο ειδικό θέμα. Συγκεκριμένα, το K1 κάνει λόγο για τον Hosni Mubarak και την αντιμετώπισή του από τον αραβικό κόσμο, το K2 για την θρησκεία και κατά πόσο αυτή πρέπει να καθορίζει τις πολιτικές πράξεις, το K3 για τις σχέσεις μεταξύ Τουρκίας, Ρωσίας, Ιράν και Κίνας και τα συμφέροντά τους στην ευρύτερη αραβική περιοχή και τέλος το K4 για τα αμφιλεγόμενα δαπανηρά έργα του Mohammed bin Salman.

3.2.3 Σκοπός ΚΠ

Ο σκοπός, αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στάδια του σχολιασμού των ΚΠ και είναι αυτός που καθορίζει το χρόνο πρόσληψης, τους παραλήπτες το μέσο και την αιτία της δημιουργίας. Ο χρόνος δημοσίευσης κάθε άρθρου είναι: για το K1 η 25η Φεβρουαρίου 2020, για το K2 η 10η Οκτωβρίου 2020, για το K3 η 19η Ιουνίου 2020 και για το K4 η 30η Ιουνίου 2020 και αναρτήθηκαν στα εξής ιστολόγια: το K1 στο tarekosman.com, το K2 και το K3 στο mideastsoccer.blogspot.com και το K4 στο insidearabia.com. Παραλήπτες είναι όλοι όσοι

έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, ενδιαφέρονται για την Μέση Ανατολή και συγκεκριμένα για τα πολιτικά, οικονομικά, θρησκευτικά και διπλωματικά ζητήματα.

Το ύφος γραφής και στα τέσσερα κείμενα είναι επιμελημένο και επίσημο, όχι όμως απρόσωπο, αυστηρό και ουδέτερο, πράγμα που σημαίνει πως διατηρεί και ορισμένα στοιχεία προσωπικού λόγου. Οι λέξεις χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο με την κυριολεκτική τους σημασία, αναφορική χρήση της γλώσσας, αλλά σε ορισμένα σημεία υπάρχει και μεταφορική χρήση. Η ανάπτυξη γίνεται σε γ' πρόσωπο για λόγους αντικειμενικότητας, χωρίς όμως να αποκλείεται πλήρως και η εκφορά προσωπικών σκέψεων.

Όσον αφορά την δομή, όλα τα κείμενα αποτελούνται από τον τίτλο, το κυρίως μέρος και έναν επίλογο. Συγκεκριμένα όμως, το Κ1 διαφέρει από τα υπόλοιπα, γιατί διαφέρει και ο αρθρογράφος του. Στο Κ1 παρατηρείται μακροπερίοδος λόγος, το ύφος είναι πιο επίσημο από τα υπόλοιπα κείμενα, με λιγότερες μεταφορές και χαρακτηρίζεται από μία άρτια συνοχή μεταξύ των παραγράφων. Από την άλλη πλευρά τα Κ2, Κ3 και Κ4 παρουσιάζουν πάρα πολλά κοινά στοιχεία, επειδή συντάχθηκαν από το ίδιο άτομο. Σε αυτά λοιπόν τα κείμενα παρουσιάζεται πάλι μακροπερίοδος λόγος, όμως το ύφος είναι λιγότερο επίσημο. Χρησιμοποιούνται πολλές μεταφορές, εκφράσεις, ιδιωτισμοί και παροιμίες και χαρακτηρίζεται από πολλές και μικρές παραγράφους, γεγονός που καθιστά το κείμενο πιο ζωντανό και πιο ευχάριστο στην ανάγνωση.

3.3 Σύγκριση ΚΣ με ΚΠ

Μετά την ανάλυση του ΚΠ, η σύγκρισή του με το ΚΣ είναι απαραίτητη. Έτσι λοιπόν, οι λειτουργίες, το μέσο και η κειμενική δομή του ΚΠ, είναι ακριβώς τα ίδια στο ΚΣ. Το ύφος παραμένει ως έχει, δηλαδή επιμελημένο και επίσημο, όχι όμως απρόσωπο, αυστηρό και ουδέτερο. Όσον αφορά τον σκοπό του ΚΣ, παραλήπτες στην προκειμένη περίπτωση είναι το ελληνικό κοινό και στόχος είναι η πληροφόρηση για την πολιτική, θρησκευτική, οικονομική και διπλωματική ζωή στην Μέση Ανατολή, ενώ το μέσο του είναι ο γραπτός λόγος. Ο χρόνος πρόσληψης στο ΚΣ εξαρτάται από τον ίδιο τον αναγνώστη και τότε αυτός θα αποφασίσει να το μελετήσει. Αν και το ΚΣ ανταποκρίνεται στον ελληνικό πολιτισμό, ήδη από το ΚΠ δεν θεώρησα ότι υπάρχει κάποια πολιτισμική ιδιαιτερότητα που να είναι άξια σχολιασμού ή περεταίρω επεξήγησης. Η ορολογία τόσο του ΚΠ όσο και του ΚΣ, απευθύνεται στο ευρύτερο μη εξειδικευμένο παγκόσμιο κοινό.

3.4 Μεταφραστικά προβλήματα και αντιμετώπιση

Έχοντας αναπτύξει την ανάλυση του ΚΠ αλλά και την σύγκρισή του με το ΚΣ, μπορούμε πλέον να περάσουμε στα μεταφραστικά προβλήματα και στην αντιμετώπισή τους. Παρακάτω θα ακολουθήσουν τα πολιτισμικά προβλήματα, τα πραγματολογικά προβλήματα και τα γλωσσικά προβλήματα.

3.4.1 Πολιτισμικά προβλήματα

Στην περίπτωση των πολιτισμικών προβλημάτων, η κύρια δυσκολία ήταν η μετάφραση των ακρωνυμίων όπως “LNG terminals” (Κ3). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, μετά από έρευνα σε παράλληλα κείμενα και σε λεξικά, μεταφράστηκε ως “τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ”. Άλλο παράδειγμα είναι το “GNA” (Κ3) το οποίο μεταφράστηκε ως “Ισλαμική Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας”. Επιπρόσθετα, ο όρος “World Trade Organization (WTO)” μεταφράστηκε σε “τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ)”. Όσον αφορά τις ονομασίες των κρατών και των περιοχών υπήρξε μετάφραση, όπως για παράδειγμα “Gulf scholar” (Κ2) σε “η λόγια της περιοχής του Κόλπου της Αραβίας”. Στην προκειμένη περίπτωση υπήρξε μία ελαφρά επεξήγηση για την καλύτερη κατανόηση. Από την άλλη βέβαια, σχετικά με τις ονομασίες δημοσιογράφων, λόγιων, πολιτικών και απλών πολιτών, δεν πραγματοποιήθηκε μεταγραφή. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αυθεντικότητα του κάθε ονόματος, διατηρήθηκαν με λατινικούς χαρακτήρες στο ΚΣ. Αυτό θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση και αναγνώριση των προσώπων από τον Έλληνα αναγνώστη.

3.4.2 Πραγματολογικά προβλήματα

Συνεχίζοντας με τα πραγματολογικά προβλήματα, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το ΚΠ συντάχθηκε το 2020 και αφορούσαν καταστάσεις την δεδομένη χρονική στιγμή. Παρόλα αυτά το ΚΣ διατηρεί τους ίδιους χρόνους σύνταξης, εξασφαλίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο αμεσότητα. Επιπλέον, τα ΚΠ και ΚΣ απευθύνονται ταυτόχρονα σε κοινές αλλά και σε διαφορετικές πραγματικότητες. Το ΚΠ είναι στα αγγλικά, η οποία είναι η παγκόσμια γλώσσα, άρα απευθύνεται στο ευρύτερο κοινό. Παράλληλα όμως, αν έχουμε υπόψιν ότι το Κ3 αναφέρεται σε χώρες που συμμετέχουν στις διπλωματικές συγκρούσεις, τότε το αναγνωστικό κοινό καταλαβαίνει την γενικότερη θεματική, αλλά υπάρχει διαφορά στην σοβαρότητα της κατάστασης και το ενδιαφέρον για παράδειγμα από ένα Ρώσο που διαβάζει το ΚΠ και από έναν Έλληνα που διαβάζει το ΚΣ.

3.4.3 Γλωσσικά Προβλήματα

Τέλος, από τα προβλήματα που παρατηρήθηκαν πιο πολύ από κάθε άλλο στο ΚΠ ήταν τα γλωσσικά. Αρχικά, η πρόταση “that now seems far away” (K1) μεταφράστηκε ως “που τώρα φαντάζει μακρινή”. Προτιμήθηκε λοιπόν μια άλλη λέξη από την κυριολεκτική μετάφραση που θα ήταν το “φαίνεται” με σκοπό να γίνει το κείμενο πιο φιλικό και ευανάγνωστο στο ελληνικό κοινό. Παρόμοια έδρασα και στον όρο “Performance” (K2), την οποία μετέφρασα περιφραστικά ως “Η επιτυχημένη προσαρμογή”.

Επίσης πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στην σύνταξη έτσι ώστε το κείμενο να είναι λιγότερο κουραστικό στην ανάγνωση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το “including” (K2) το οποίο μεταφράστηκε ως “μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται:”. Η προσθήκη της άνω κάτω τελείας ήταν αναγκαία, αφού στο ΚΠ ο λόγος ήταν μακροπερίοδος, χωρίς συνοχή ενώ δεν υπήρχε ούτε μία τελεία σε μια ολόκληρη παράγραφο, γεγονός που κουράζει και εξαντλεί τον αναγνώστη, ενώ μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην ανάγνωση. Ανάλογη αντιμετώπιση είχε και η παράγραφος-πρόταση “The transitional government...and state” (K2), στην οποία πρόσθεσα δύο κόμματα και δημιούργησα την δευτερεύουσα αναφορική πρόταση “η οποία ανέλαβε την εξουσία...πρόεδρο Omar Al-Bashir”

Σε άλλες περιπτώσεις, ήταν αναγκαία τόσο η αλλαγή της σύνταξης, όσο και των γλωσσικών στοιχείων της πρότασης, ώστε να γίνει το ΚΣ πιο ελληνικό. Για παράδειγμα, η πρόταση “He affirmed his record of serving and protecting Egypt for more than sixty years” (K1) μεταφράστηκε ως “Διαβεβαίωσε ότι κατά την διάρκεια της θητείας του εξυπηρέτησε και προστάτεψε την Αίγυπτο για περισσότερα από εξήντα χρόνια”. Εδώ, ο όρος “record” μεταφράστηκε περιφραστικά “κατά την διάρκεια της θητείας του” προσθέτοντας στο ΚΣ τον όρο “θητεία”, για να γίνει ακόμα πιο κατανοητό. Παράλληλα, οι όροι “serving and protecting” μετατράπηκαν στα ρήματα “εξυπηρέτησε και προστάτεψε” αντίστοιχα, αντί να μεταφραστούν ως “εξυπηρετώντας και προστατεύοντας”. Άλλο ένα παράδειγμα μετατροπής των γλωσσικών στοιχείων είναι ο όρος “relying upon” (K1) ο οποίος μεταφράστηκε ως “στην οποία βασίζεσαι σε”, για τον ίδιο λόγο που αναφέρθηκε ήδη παραπάνω.

Από τα πιο απαιτητικά σημεία, ήταν η μετάφραση της φράσης “comfort zone” (K1). Η πιο απλή μετάφραση ως “ζώνη άνεσης” ή “άνετη ζώνη”, θεωρώ ότι δεν αποδίδουν στο έπακρο το νόημα της φράσης. Έτσι, κατέληξα στην πιο δημιουργική μετάφραση ως “πεπατημένη πολιτική” θεωρώντας ότι ταιριάζει άψογα με το υπόλοιπο της πρότασης, αποτυπώνοντας

πλήρως τον πολιτικό χαρακτήρα που έχει το Κ1. Ίδια τακτική ακολούθησα στην φράση “the principle of might is right” (Κ3), την οποία μετέφρασα ως “της αρχής του δικαίου του ισχυρότερου”, επειδή θεωρώ ότι έτσι αποδίδει στο έπακρο το νόημα του ΚΠ και δεν φαντάζει παράλογο ή ξένο στο ελληνικό κοινό.

Επιπλέον, δύσκολη ήταν η μετάφραση των μεταφορών, όπως για παράδειγμα η φράση “regime parrots” (Κ2). Στην συγκεκριμένη περίπτωση, θεώρησα ότι η μετάφραση “παπαγάλοι”, αν και σημασιολογικά δεν θα δημιουργούσε πρόβλημα, δεν αρμόζει με το γενικότερο ύφος του κειμένου. Αντί αυτού λοιπόν, προτίμησα να χρησιμοποιήσω την λέξη “φερέφωνα”, για να συνάδει υφολογικά με το υπόλοιπο κείμενο. Άλλο παράδειγμα αποτελεί ο όρος “That glue” (Κ3), ο οποίος μεταφράστηκε σε “Τα κοινά τους στοιχεία”, επειδή δεν βρήκα κάποια μονολεκτική μεταφορική έννοια που να ταιριάζει με το ύφος. Σε αυτές τι περιπτώσεις λοιπόν, θεωρώ ότι είναι απαραίτητο να θυσιάσω κομμάτι από το ύφος του ΚΠ, έτσι ώστε να μείνει αλώβητο το νόημα κατά την μεταφορά του από την μία γλώσσα στην άλλη.

Τέλος, δυσκολίες αντιμετώπισα και στην μετάφραση των παροιμιών και των παρομοιώσεων. Πιο αναλυτικά, την παροιμία “Fraught with multiple powder kegs that could blow up at any moment” (Κ3), την μετέφρασα, μετατρέποντάς την σε παρομοίωση, ως “Σαν ένα καζάνι που βράζει, έτοιμο να εκραγεί ανά πάσα στιγμή”. Η συγκεκριμένη μετάφραση, κατά επέκταση και η ελληνική παροιμία/παρομοίωση, θεωρώ ότι καλύπτει πλήρως την αντίστοιχη αγγλική και εκπέμπουν ακριβώς το ίδιο νόημα. Αντιθέτως, πολύ δυσκολότερη αποδείχθηκε η μετάφραση της “It ain’t over until the fat lady has sung” (Κ3). Μετά από έρευνα σε λεξικά και σε παράλληλα κείμενα δεν κατάφερα να βρω κάποιο στοιχείο ώστε να με καθοδηγήσει σε κάποια συγκεκριμένη αντίστοιχη ελληνική παροιμία. Έτσι, έχοντας υπόψιν ότι με την συγκεκριμένη παροιμία ο συγγραφέας θέλει ουσιαστικά να δηλώσει ότι δεν έχει τελειώσει ακόμα τίποτα, όμως μετά θα έρθουν τα αρνητικά αποτελέσματα (αφού οι μεταξύ τους σχέσεις έχουν οικοδομηθεί σε κινούμενη άμμο), προτίμησα να χρησιμοποιήσω την ελληνική παροιμία “πίσω έχει η αχλάδα την ουρά”, η οποία έχει παρόμοια έννοια, προσπαθώντας να διατηρήσω το ύφος του ΚΠ.

4. Επίλογος

Είναι πλέον εύλογο να ειπωθεί ότι σύμφωνα με τον σχολιασμό που έγινε, ένας μεταφραστής έρχεται αντιμέτωπος με μία πληθώρα προβλημάτων, τόσο γλωσσολογικών όσο πραγματολογικών και πολιτισμικών, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει. Ο μεταφραστής οφείλει να διασφαλίσει μία αντικειμενική τεχνική στον τρόπο που θα μεταφράζει, σεβόμενος πάντοτε τον πολιτισμό και τις ιδιαιτερότητες της κάθε γλώσσας πάνω στην οποία θα εργαστεί. Αυτό είναι εφικτό, μόνο αν προβεί σε έρευνα σχετικά με την χώρα του ΚΠ αλλά και με το εκάστοτε θέμα που πρέπει να μεταφράσει. Μόνο έτσι θα καταφέρει να εξοικειωθεί με το ιδεολογικό υπόβαθρο τόσο του πομπού όσο και του δέκτη, ώστε να παραδώσει μία άρτια μετάφραση. Διότι η μετάφραση είναι μια γλωσσική διαδικασία μεταφοράς του νοήματος, της δομής και του ύφους ενός κειμένου, από την γλώσσα αφετηρίας στην γλώσσα αφίξεως. Έτσι στην συγκεκριμένη περίπτωση, το ελληνικό κοινό, πρέπει να ενημερωθεί αντικειμενικά σχετικά με τα γεγονότα που έλαβαν χώρα το περασμένο έτος στην Μέση Ανατολή, βάσει των επιλογών των δημιουργών και αρθρογράφων σε όλα τα επίπεδα.

Συμπεραίνοντας, η εκπόνηση αυτής της εργασίας αποδείχθηκε να είναι άκρως ωφέλιμη καθώς κατάφερα να εφαρμόσω τις τεχνικές και τις μεθόδους πάνω στις οποίες εκπαιδευόμουν τα τελευταία χρόνια, ενώ παράλληλα εξοικειώθηκα με την αντιμετώπιση τέτοιου είδους κειμένων. Μέσω της μεταφραστικής μου πειθαρχίας έμαθα να σέβομαι τόσο το ΚΠ, όσο και τον δημιουργό/συγγραφέα του, καθώς επίσης και να αποδέχομαι τους διαφορετικούς πολιτισμούς με τους οποίους έρχομαι σε επαφή, καλλιεργώντας παράλληλα την κριτική μου σκέψη. Είναι φανερό λοιπόν, ότι αυτά τα εφόδια που απέκτησα, θα αποτελέσουν τα εργαλεία και για το επόμενο μεταφραστικό ταξίδι.

Βιβλιογραφία και Ιστογραφία

- Nord, C. (2014). Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα: Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις. (Σίμος Π. Γραμμενίδης, Δέσποινα Δ. Λάμπρου, μεταφρ.) Αθήνα: εκδόσεις Διάυλος
- Λίβας, Σ. (2017). Όψεις της Μέσης Ανατολής: πόλεμος, ιδεολογία, θρησκεία. Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.
- Abed, G.T. & Davoodi, H.R., (2003), Challenges of Growth and Globalization in the Middle East and North Africa. International Monetary Fund. Ανακτήθηκε από: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/med/2003/eng/abed.htm> (τελευταία πρόσβαση 30/8/2021)
- Τσίγκου Μ. (4/1/2020). ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ. Ανακτήθηκε από: <https://opencourses.ionio.gr/modules/document/?course=DFLTI138> (τελευταία επίσκεψη στις 30/8/2021)
- Tarek Osman (25/2/2020). Hosni Mubarak - Passing of an Era, or Lingering Legacy? Ανακτήθηκε από: https://tarekosman.com/articles/hosni-mubarak?utm_source=Tarek+Osman%27s+New+Mailing+List+29%2F04%2F2015&utm_campaign=76e7a5ec20-EMAIL_CAMPAIGN_2020_02_26_09_40&utm_medium=email&utm_term=0_4a88c6fa22-76e7a5ec20-137234277 (τελευταία επίσκεψη στις 30/8/2021)
- James M. Dorsey (10/10/2020). Changing attitudes towards religiosity: A double-edged sword for Arab rulers. Feedspot. Ανακτήθηκε από: <https://mideastsoccer.blogspot.com/2020/10/changing-attitudes-towards-religiosity.html> (τελευταία επίσκεψη στις 30/8/2021)
- James M. Dorsey (19/6/2020). Fragile Big Power Relationships Add to Middle Eastern Uncertainty. Feedspot. Ανακτήθηκε από: <https://mideastsoccer.blogspot.com/2020/06/fragile-big-power-relationships-add-to.html> (τελευταία επίσκεψη στις 30/8/2021)

- James M. Dorsey (30/6/2020). Economic Crisis Does Little to Dampen Mohammed bin Salman's Pricey Ambitions. Inside Arabia. Ανακτήθηκε από:
<https://insidearabia.com/economic-crisis-does-little-to-dampen-mohammed-bin-salmans-pricey-ambitions/> (τελευταία επίσκεψη στις 30/8/2021)

Μεταφραστικά Εργαλεία

- IATE. European Union Terminology. Αναρτήθηκε από: <https://iate.europa.eu/home>
- WordReference. Αγγλοελληνικό λεξικό. Αναρτήθηκε από: <https://www.wordreference.com/>
- Linguee. Αναρτήθηκε από: <https://www.linguee.com/>
- Συλλογικό έργο, Λαμπέα Α. (2004). Αγγλοελληνικό λεξικό Φυτράκη. Αθήνα: Φυτράκης Α.Ε.
- Σίμος Κ., Παπαδογεωργοπούλου Ε., Παπαϊωάννου Τ., Βαρελά Α., Κάσση Κ. (2014). Αγγλοελληνικό και ελληνοαγγλικό λεξικό. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη